

Statenmededeling aan Provinciale Staten

Onderwerp

Verslag bibob-eenheid over het jaar 2012

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Kennisnemen van

Verslag bibob-eenheid 2012

Aanleiding

In de vergadering van 31 augustus 2012 heeft de Commissie voor Economische Zaken en Bestuur kennisgenomen van de Evaluatie bibob-beleid provincie Noord-Brabant 2010 en van de conceptbeleidsregels toepassing Wet Bibob voor de provincie Noord-Brabant met betrekking tot omgevingsvergunningen en subsidies. Aan de commissie is toegezegd dat in februari 2013 de werkzaamheden van de bibob-eenheid zouden worden geëvalueerd en dat deze evaluatie gelijktijdig met de uitgangspunten van het nieuwe beleid aan Provinciale Staten zou worden aangeboden. In de beantwoording van technische vragen van M.J. Kap van de Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant d.d. 8 april 2013 is deze toezegging bevestigd.

Omdat het vigerende beleid en de samenwerking met de Riec's in 2012 al zijn geëvalueerd en gezien de zeer korte tijd die de bibob-eenheid tijdens die evaluaties operationeel was, is gekozen voor een verslag over de werkzaamheden van de bibob-eenheid van 2012. De uitgangspunten van het nieuwe beleid zijn in een separate Statenmededeling verwoord.

Datum

28 mei 2013

Documentnummer

3422441

Bevoegdheid

Het toepassen van de Wet Bibob is een bevoegdheid van GS. Wij willen u, in het kader van uw controlerende rol, op de hoogte stellen van de werkzaamheden van de bibob-eenheid in 2012.

Kernboodschap

Hieronder vindt u, onder de punten 1 tot en met 7, het verslag van de werkzaamheden van de bibob-eenheid over het jaar 2012. Als uitgangspunt voor dit verslag zijn de hierna aangegeven paragrafen van het Inrichtingsplan 2011 gehanteerd. De bereikte resultaten zijn opgenomen onder punt 6.

- Ontwikkelingen Bibob
 - Ambitie uitvoering Wet Bibob
 - Kwaliteit
 - Invulling vacatures
 - Ontwikkelingen op de (middel)lange termijn

- Gewenste capaciteit
 - Formatie van de Bibob-eenheid
 - Capaciteit 2012, beleidsregel ‘Vergunningen’.
 - Concreet voorstel capaciteit
- Organisatorische inbedding
 - Plaats in de organisatie

Datum

28 mei 2013

Documentnummer

3422441

1. Ontwikkelingen Bibob

1.1 Integere, transparante en consequente uitvoering

De Bibob-eenheid staat voor een integere, transparante en consequente uitvoering van het vastgestelde provinciale Bibob-beleid, waarbij geheimhouding, vertrouwen en consequent handelen uitgangspunten zijn. De Bibob-eenheid levert diensten en producten aan GS, provinciale vakdirecties en externe betrokkenen. Deze diensten en producten moeten voldoen aan kwaliteitseisen en integer tot stand zijn gekomen.

De integere uitvoering van het bibob-beleid is mede gegarandeerd door de attitude van de medewerkers van de bibob-eenheid en door het aanstellen van een 2^e lezer bij alle dossiers en onderzoeken. Om consequente onderzoeken en rapportages te garanderen zijn in 2012 standaard methodieken en -rapportages ontwikkeld. Hierin zijn ook de kwaliteitseisen verwoord. De geheimhouding, als bedoeld in artikel 28 van de Wet Bibob, stelt beperkingen aan de transparantie van de bibob-onderzoeken. Er wordt conform het provinciale bibob-beleid gewerkt.

Daarnaast is er regelmatig overleg met collegae van andere provincies, het Riec, gemeenten en het Openbaar Ministerie. Ervaringen, met inachtneming van de geheimhoudingsplicht van de Wet Bibob, worden gedeeld.

Onderzoeksmethodiek

Uitvoering van het bibob-beleid start met de provinciale integriteitsscreening, het zogenaamde ‘eigen huiswerk’. Naast een analyse van het vragenformulier (inclusief eventuele aanvullingen), dat door de aanvrager van een omgevingsvergunning moet worden ingevuld, onderzoekt de bibob-eenheid relevante informatie uit verschillende open bronnen (onder andere internet, Kadaster en KvK). Hierbij wordt niet enkel naar de aanvrager gekeken, maar ook naar ondernemingen die in relatie staan tot de aanvrager, zoals dochterondernemingen, financiers en andere samenwerkingsverbanden. Indien uit het eigen huiswerk geconcludeerd wordt dat er indicaties zijn dat een aangevraagde en/of de vigerende vergunning mede worden gebruikt voor het witwassen en/of plegen van strafbare feiten wordt GS geadviseerd advies aan te vragen bij het Landelijk Bureau Bibob.

1.2 Informatiepositie

De Bibob eenheid zorgt voor een goede informatiepositie en, voor zover wettelijk toegestaan, perfecte samenwerking met alle partners zodat er sprake is van een efficiënt werkende organisatie.

De informatiepositie van de bibob-eenheid is in 2012 verder uitgebreid doch is nog niet optimaal. Wettelijke beperkingen, onder andere artikel 28 van de Wet Bibob (geheimhoudingsplicht), beperken de informatie-uitwisseling. In samenwerking met het Regionaal en Landelijke Informatie en Expertise Centrum (Riec/Liec) is de problematiek in kaart gebracht en wordt, met alle partners, naar oplossingen gezocht. Het Ministerie van V&J is betrokken bij het vinden van oplossingen.

Datum

28 mei 2013

Documentnummer

3422441

2. Ontwikkelingen op de (middel)lange termijn

2.1 Wetswijziging

In het aan de Tweede Kamer aangeboden wetsvoorstel 'Evaluatie- en uitbreidingswet Bibob (maart 2011)' wordt voorgesteld het aantal sectoren waarop de Wet Bibob van toepassing is uit te breiden met onder andere de vastgoedsector en enkele nieuwe branches. Dit heeft invloed op de provinciale Bibob werkzaamheden.

Kortheidshalve wordt verwezen naar de separaat aan de Statenmededeling 'Uitgangspunten van de nieuwe beleidsregels inzake toepassing van de Wet Bibob bij omgevingsvergunningen en subsidies'.

2.2 Regionale informatie en expertise centra (Riec's)

De Riec's maken informatie uitwisseling makkelijker en bevorderen eenduidige beleidsontwikkeling en bovenlokale- en integrale samenwerking.

Om de georganiseerde criminaliteit aan te pakken zijn er in Brabant twee Riec's. In een Riec wordt de kennis van overheden en opsporingsdiensten gebundeld.

De samenwerking met de Riec's is in 2012 geëvalueerd. Naar aanleiding van de evaluatie is de samenwerking met de partners binnen Riec-verband gecontinueerd. De daartoe noodzakelijke samenwerkingsovereenkomsten zijn door GS ondertekend.

2.3 Omgevingsdiensten

Voorafgaand aan de vorming van de RUD's zullen duidelijke procedure afspraken moeten worden gemaakt, wanneer en op welke wijze de provinciale Bibob-eenheid en de RUD's elkaar informeren en werkzaamheden overdragen.

In onze provincie zijn drie Omgevingsdiensten opgericht. In 2012 is gestart met de opdrachtverstrekking aan de Omgevingsdiensten. Deze is inmiddels afgerond. Met de Omgevingsdienst Midden- en West- Brabant (OMWB) zijn werkafspraken gemaakt. Deze zullen in 2013 worden gemonitord.

De afspraken hebben betrekking op:

- Het provinciale bibob-beleid;
- De start van een bibob-procedure nadat door de Omgevingsdienst, via het omgevingsloket (Olo) een aanvraag voor een omgevingsvergunning is ontvangen;
- Afstemming tussen de bibob- en omgevingsvergunningprocedures;
- Geheimhouding in het kader van artikel 28 Wet Bibob;
- Informatieuitwisseling indien door toezichthouders/vergunningverleners indicaties worden waargenomen dat een vergunning mede zal worden gebruikt voor het plegen van strafbare feiten en/of witwassen.

Datum

28 mei 2013

Documentnummer

3422441

Zodra de Omgevingsdiensten Brabant Zuid-Oost en Noord-Oost gestalte krijgen worden met die diensten gelijklopende afspraken als met de OMWB gemaakt.

3. Interbestuurlijke samenwerking

3.1 Samenwerking

De provinciale Bibob-eenheid zal proactief in de samenwerking participeren.

Met de hieronder aangegeven instanties¹ wordt, met in achtneming van de wettelijke mogelijkheden, samengewerkt. De samenwerking bestaat in hoofdzaak doch niet uitsluitend uit informatieuitwisseling en afstemming met betrekking tot beleidsontwikkeling, het verrichten van eigen onderzoek en het leren van elkaars – juridische – ervaringen.

3.2 Externe ondersteuning

In 2012 is door gemeentelijke bibob-medewerkers en door provinciale collegae in toenemende mate een beroep gedaan op de kennis en ervaring van de bibob-eenheid. Deze tendens zet zich in 2013 voort. Met inachtneming van de geheimhoudingsplicht ondersteunt de bibob-eenheid, op verzoek, Brabantse gemeenten bij de uitvoering van integriteitsonderzoeken. Dit betreft niet alleen bibob gerelateerde onderzoeken maar het betreft ook algemene issues over integriteitsvraagstukken.

¹ Functioneel Parket/OM, gemeenten, Landelijk Bureau Bibob, Omgevingsdiensten, Politie, Provincies, Rieco's/Lieco.

4. Uitbreiding beleidsterreinen

Datum

28 mei 2013

Documentnummer

3422441

4.1 De volgende planning voor uitbreiding beleidsterreinen wordt voorgesteld:

Fase 1: 1-1-2012: Conform beleidsregel Vergunningen toepassen instrumentarium Wet Bibob;

Fase 2: 1-1-2013: Conform beleidsregel Aanbestedingen toepassen instrumentarium Wet Bibob;

Fase 3: 1-1-2014: Conform beleidsregel Subsidieverlening toepassen instrumentarium Wet Bibob.

In 2012 is besloten om Subsidies niet per 1 januari 2014 te gaan te bibobben maar per 1 januari 2013. In verband met de daarvoor noodzakelijke wijziging van de Wet Bibob is deze termijn niet gerealiseerd. De invoering van fase 2 (beleidsregel Aanbestedingen) is verschoven naar 1 januari 2014.

Aanleiding voor deze verschuiving was tweeledig. Enerzijds was de inwerkingtreding van de nieuwe Aanbestedingswet uitgesteld (de Aanbestedingswet 2012 is in werking getreden op 1 april 2013) en anderzijds is aansluiting gezocht bij de nieuwe Algemene Subsidie Verordening en de instelling van de provinciale Centrale Subsidie Eenheid.

In 2012 is het vigerende beleid geëvalueerd. Uw Staten zijn daarvan in kennis gesteld. In onderstaand overzicht zijn de verbeterpunten/aanbevelingen opgenomen. De inmiddels genomen maatregelen zijn eveneens vermeld.

	Verbeterpunt	Genomen maatregel
1	Aanpassen bereik van de beleidsregel na inwerkingtreding Evaluatie- en Uitbreidingswet Bibob	De Evaluatie- en uitbreidingswet Bibob treedt in werking op een bij Koninklijk Besluit te bepalen tijdstip (de vermoedelijke inwerkingtreding is 1 juli 2013). De uitgangspunten van het in Noord-Brabant vastgestelde beleid zijn aan de nieuwe wetgeving aangepast en worden middels een Statenmededeling aan PS ter kennisname aangeboden (Vergadering PS d.d. 21 juni 2013). Vaststelling van het beleid is een bevoegdheid van GS.
2	Informatievergaring van de bibob-eenheid (aanpassen bibob-vragenformulieren)	Is mede afhankelijk van de ruimte die de wetgever biedt. Deze ruimte is op dit moment niet volledig bekend. De bibob-eenheid is betrokken bij de totstandkoming van het vragenformulier.

Datum

28 mei 2013

Documentnummer

3422441

3	Bibob-toetsing bij aanvragen bouwvergunningen waarvoor provincie bevoegd gezag is.	Is opgenomen in de uitgangspunten van het nieuwe beleid.
4	Bibob-toetsing bij de omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM)	Is opgenomen in de uitgangspunten van het nieuwe beleid.
5	Expliciete aandacht schenken in beleid, uitvoering en samenwerking aan de geheimhoudingsplicht van de Wet Bibob.	Bij alle werkzaamheden (inhoudelijk/overleggen etc.) wordt rekening gehouden met de geheimhoudingsplicht. Hier wordt strikt de hand aan gehouden.
6	Wet Bibob vanaf 1 januari 2013 toepassen bij subsidies en vanaf 1 januari 2014 bij aanbestedingen.	De doelstelling om het bibob-instrumentarium per 1 januari 2013 toe te passen bij het verlenen van subsidies is niet gerealiseerd. De daartoe noodzakelijke wetswijziging treedt op later tijdstip dan gepland in werking. De gestelde datum van 1 januari 2014 voor inwerking- treding van het bibob-beleid bij aanbestedingen zal wel worden gerealiseerd.
7	Aansluiten bij de landelijk vast te stellen bibob-vragenformulieren	De bibob-eenheid heeft met positief resultaat input geleverd voor verbeteringen van het landelijk vragenformulier. Hierbij is nauw samengewerkt met de provincie Noord-Holland.
8	Onderzoek laten doen naar het criminaliteitsbeeld van de vastgoedsector in Noord-Brabant	In de Memorie van Toelichting bij de wetswijziging van de Wet Bibob ² is opgenomen dat de vaste commissie voor Justitie in 2007 het rapport 'Malafide activiteiten in de vastgoedsector' heeft besproken. Doordat in de media veel aandacht wordt gegeven aan de misstanden in relatie tot de vastgoedsector lijkt de indruk te ontstaan dat de gehele sector wordt beheerst door misdaad, fraude en corruptie. Dat beeld is onjuist. Een onderzoek naar een criminaliteitsbeeld

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2010-2011, 32676, nr. 3

		van de vastgoedsector in Noord-Brabant is in het najaar 2012 uitgezet bij het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (Riec). Het Riec verwacht dat voor het zomerreces 2013 het landelijke onderzoek naar het criminaliteitsbeeld vastgoed is afgerond. Vervolgens zal een vertaalslag worden gemaakt naar de Brabantse situatie.
--	--	--

Datum

28 mei 2013

Documentnummer

3422441

5. Formatie van de Bibob-eenheid

5.1 Formatie en producten

Voor het bepalen van de formatie 2012 is uitgegaan van:

- *Werkzaamheden voortvloeiende uit de concept beleidslijn 2011;*
- *Inschatting noodzakelijke capaciteit voor een adequate en kwalitatief goede uitvoering van die werkzaamheden;*
- *Het onderzoek naar de in 2011 geleverde en nog te leveren capaciteit.*

Gelet op vorenstaande berekeningen en aannames wordt voorgesteld voor uitvoering van de Bibob werkzaamheden voor de provincie Noord-Brabant 3,5 fte vrij te maken voor de werkzaamheden in 2012 en de formatie voor 2013, na vaststelling van de beleidsregel 'aanbestedingen' met 1 fte te verhogen tot 4,5 fte.

De bibob-eenheid kent een bezetting van 4 personen. Er is één vacature sinds augustus 2011 voor administratief-secretariële ondersteuner. Alle medewerkers, zie onderstaand schema, zijn intern geworven.

De provincie is partner in het Riec-samenwerkingsverband. Door de samenwerking met het Riec, overige provinciale bibob-teams en gemeentelijke bibob-medewerkers te versterken, bijvoorbeeld bij financiële onderzoeken en intervisie bij juridische procedures, verwachten we dat, ondanks uitbreiding van de werkzaamheden, de huidige capaciteit voldoende zal zijn om een adequate inzet van het bibob-instrumentarium te garanderen. Indien echter de bibob-eenheid meer geraadpleegd en ingezet gaat worden voor advisering, interbestuurlijke samenwerking en niet-bibob-gerelateerde integriteitsvraagstukken zal mogelijk een heroverweging moeten plaatsvinden. Alle verzoeken, zowel in- als extern, worden gemonitord.

Tabel 1: formatie bibob-eenheid

functie	Formatie (fte)	Bezetting (fte)	sinds
Coördinator	1	1	01-12-2011
Jurist/senior onderzoeker	1	1	01-02-2012
Senior onderzoeker	1	0,89	01-02-2013
Onderzoeker	1	1	12-03-2012
Secr.adm. ondersteuner	0,5	vacature	

Datum

28 mei 2013

Documentnummer

3422441

5.2 Onderzoeken

De bibob-eenheid voert integriteitsonderzoeken uit op verschillende niveaus. Er zijn onderzoeken:

- a. op basis van de Wet Bibob (integriteitsonderzoeken);
- b. overige onderzoeken (integriteitschecks).

Bij integriteitsonderzoeken wordt gebruik gemaakt van het bibobvragenformulier en kan, na inwerkingtreding van de Evaluatie- en uitbreidingswet Bibob, informatie worden verkregen uit enkele gesloten bronnen. Integriteitschecks vinden enkel plaats op basis van openbare bronnen en kunnen onder andere worden toegepast bij bedrijfsbezoeken van bestuurders en bij het uitreiken van prijzen aan bedrijven (voorkomen dat prijzen aan niet-integere bedrijven worden uitgereikt).

6. Resultaten*Kwantiteit*

In 2012 zijn 37 onderzoeken, zowel type a als type b, verricht. Vier van deze dossiers waren gestart in 2011. Hiervan zijn er inmiddels drie afgerond. In verband met extra toezicht over gestelde voorwaarden en/of gemaakte afspraken blijven twee dossiers nog openstaan. Voor twee andere dossiers is in 2012 gestart met de adviesaanvraag bij het Landelijk Bureau Bibob. Deze adviezen zijn in 2013 aangevraagd.

Naar aanleiding van de lopende onderzoeken zijn twee ontwerpbeschikkingen en één definitieve beschikking met een relevante bibob-paragraaf genomen. De ontwerpbeschikkingen bevatten het voornemen tot intrekking van de vergunning. In de definitieve beschikking zijn extra voorwaarden opgenomen.

GS dossiers

Er zijn in 2012 tien dossiers ter besluitvorming aan GS voorgelegd met de volgende onderwerpen:

- Zeven dossiers hadden betrekking op lopende bibob-onderzoeken;
- Één dossier bevatte de evaluatie van de samenwerking met de Riec's en een voorstel om in te stemmen met deelname aan het Riec Zuid-Oost Brabant en het Riec Zuid-West Nederland en hiertoe de samenwerkingsconvenanten te ondertekenen;

- Twee dossiers bevatten beslispunten voor GS over de evaluatie van de bibob-beleidsregel 2010 en voorstellen voor nieuwe beleidsregels.

Datum

28 mei 2013

Documentnummer

3422441

Overige producten

Naast de hiervoor genoemde onderzoeken zijn er in 2012 tal van overige producten geleverd. Hierbij kan worden gedacht aan kennisvergaring (opleidingen, cursussen), beleidsontwikkeling, (mede) organisatie van symposia, deelname in (interdepartementale) werkgroepen, ontwikkeling vragenformulieren, vaststellen onderzoeksmethodieken en standaardisering rapportages, advisering aan het Ministerie van V&J en de wetgever, en het opdrachtgeverschap in verband met de Omgevingsdiensten.

Effectiviteit inzet bibob instrumentarium

Het doel van de Wet Bibob is het voorkomen dat de overheid – met het aangaan van of het continueren van een rechtsrelatie met een wederpartij – georganiseerde criminaliteit faciliteert en dientengevolge haar eigen integriteit beschadigt. Bij brief van 16 juli 2007 hebben de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie de beide kamers der Staten-Generaal geïnformeerd over de uitkomsten van een gehouden evaluatieonderzoek naar de doeltreffendheid en effecten van de Wet Bibob. In deze brief is aangegeven dat de Wet Bibob haar effectiviteit heeft bewezen.

Op basis van door de bibob-eenheid opgedane ervaringen veronderstellen we dat ook inzet van het bibob-instrumentarium door de provincie Noord-Brabant effectvol is. Er zijn weliswaar geen expliciete onderzoeken uitgevoerd naar de effectiviteit van toepassing van het bibob-instrumentarium, maar uit de hierna aangegeven punten mag blijken dat inzet ervan mede heeft bijgedragen aan het beschermen van de integriteit van de provincie.

- Twee bedrijven hebben de aanvraag om een Omgevingsvergunning ingetrokken en/of aangepast nadat om nadere onderbouwing van de financiële investeringen werd gevraagd;
- Eén aanvraag voor een Omgevingsvergunning is buiten behandeling gelaten daar de aanvrager het bibob-vragenformulier niet had ingezonden (ook niet na een aanmaning);
- Van de ontvangen adviezen van het LBB was in 4 van de 5 adviezen spraken van ‘ernstig gevaar’ dat de vergunning mede zou worden gebruikt voor het plegen van strafbare feiten en/of witwassen;
- Tijdens gesprekken met directies van bedrijven, waarop een bibob-procedure van toepassing was, gaf men aan dat men zich meer bewust is geworden van integer handelen;

- Het Landelijk Bureau Bibob (LBB) heeft haar complimenten gegeven aan de bibob-eenheid over de wijze van het verrichten van het eigen onderzoek en de rapportages hierover.

Datum

28 mei 2013

Documentnummer

3422441

Tabel 2: overzicht producten 2012

	Bibob-onderzoeken (a)	Advies-aanvragen LBB	Aanvullende advies-aanvragen	Overige Integriteits-onderzoeken/ Interbestuurlijke samenwerking (b)	GS-dossiers
2012	22	2, ingezonden in 2013	-	15	10

7. Plaats in de organisatie

Voor een efficiënte en slagvaardige toepassing van de Wet Bibob is het noodzakelijk om het Bibob-instrumentarium gericht in te zetten. Daarvoor is van belang de Bibob-eenheid zodanig te organiseren en te plaatsen daar waar de informatie samenkomt en de samenhang met andere beleidstaken het grootst is.

De commissaris van de Koning is portefeuillehouder bibob. De eenheid is ondergebracht bij het Kabinet. Vooralsnog zijn er geen redenen de bibob-eenheid elders te plaatsen. Mocht echter in de toekomst de bibob-eenheid worden ingezet voor een verdergaande interbestuurlijke samenwerking, bibob-onderzoeken over alle beleidsterreinen, integriteitsonderzoeken van politieke ambtsdragers³ en/of mogelijk interne integriteitsonderzoeken kan er een heroverweging plaatsvinden.

Consequenties

Met uitzondering van de aanpassingen van het beleid zijn er geen consequenties.

Europese en internationale zaken

In samenwerking met het Riecc Zuid-Nederland wordt onderzocht op welke wijze informatie kan worden gewisseld met Belgische overheden.

Communicatie

Zie onder Interbestuurlijke Samenwerking.

³ Er is een wet in voorbereiding om de rol van burgemeesters en commissarissen van de Koning (CvdK's) bij het bevorderen van de integriteit wettelijk te verankeren. Burgemeesters en CvdK's kunnen vanuit hun positie, evenals de voorzitters van waterschappen, het thema integriteit agenderen, toezicht houden en in voorkomende gevallen optreden.

Vervolg

In het voorjaar 2015 zal een gehele evaluatie van de vigerende beleidslijnen en de werkzaamheden van de bibob-eenheid plaatsvinden.

Datum

28 mei 2013

Documentnummer

3422441

Bijlagen

—

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk drs. W.G.H.M. Rutten

Auteur: Jan Hulsenboom,
JHulsenboom@brabant.nl, toestel (073) 680 87 05
Middelen/Kabinet